

Kljub vključitvi v navedeni delovni okvir je tudi to Bračičevo delo prepejeno z močnimi notami njegove individualne znanstvene zainteresiranosti, pri čemer mislim zlasti na to, da Bračič kot vseskozi aktiven družbenopolitični delavec raziskuje ne samo iz družbene zavesti in zaradi družbene aktualnosti, temveč tudi iz svojega notranjega nagiba in veselja, kar daje delu na kakršnemkoli področju še večjo vrednost in ga obogatuje. To se vidi zlasti po tem, da Bračič pri svojih raziskavah ne postavlja pretirano v ospredje samo neposredno aplikativnih vidikov, temveč močno in z zavzetim poudarkom obravnava, bolj kakor marsikateri drug geograf, tudi pokrajinsko-ekološke, pa historične in druge genetske vidike. S tem se prepričljivo drži na osnovni geografski metodološki poti, to se pravi, na analizi vsega širokega kompleksa aspektov in faktorjev, ki so ustvarili dano strukturo obravnavnega prostora.

Vse te splošne značilnosti Bračičevega strokovnega dela prav lepo zrcali tudi njegova študija o Ptujskem polju. V njenih sedmih osnovnih poglavjih so najprej opredeljeni pojem, obseg in ime obravnavane pokrajine (kjer se avtor pridružuje mnenju, da je treba kot dve osnovni enoti Podravske ravnine razlikovati Ptujsko in Dravsko polje), nato je sintetično predstavljena prirodna pokrajina, zatem pa razvoj antropogene pokrajine in njene strukture po posameznih razvojnih fazah (razvoj od pradavnine do začetka 19. stoletja, pokrajina v luči franciscjskega katastra in drugih dokumentov iz začetka 19. stoletja, bežen pregled razvoja v stoletju 1850 do 1940, razvoj agrarnega gospodarstva po letu 1945, predvsem v luči podatkov za leto 1969 in končno vpliv splošnih družbenih sprememb na deagrarizacijo in suburbanizacijo Ptujkega polja z ustreznim perspektivnim pregledom). V tako zasnovanem okviru prihaja do izraza močno široka, regionalna raziskovalna zainteresiranost avtorja. Kljub temu pa se še posebej kaže močnejša nagnjenost avtorja k samostojnemu raziskovanju v dveh smereh. Po eni strani gre za zgodovinski vidik, kar je nakazano že v naslovu. Avtor je pri tem nekatere vire obdelal povsem samostojno (npr. t. im. »imenjske cennice« iz leta 1542, franciscjski kataster). Po drugi strani pa se v delu kaže dobro poznavanje aktualnega in perspektivnega razvoja pokrajine. S tem, da je aktualna problematika Ptujkega polja tehtno raziskana, močno postavljena v ospredje ter k temu posrečeno osvetljena tudi v primerjavi s sosednjim Dravskim poljem, kjer jo je pred leti obdelal Mirko Pak in kjer je zaradi bližnje Maribora precej drugačna, je dobila študija značaj smiselnega in zdravega kompromisa med težnjami za dobrimi stranmi klasične, »enciklopedične« regionalne obdelave (kjer so npr. vključeni tudi odstavki o šegah in običajih, o zgodovinskih spomenikih, celo o značilnih znamenjih itd.) in za sodobno, aktualizirano dinamično obdelavo regionalne strukture. Gre torej za organsko in logično povezavo med »fundamentalnim« in »aplikativnim« geografskim obravnavanjem, ki se ne želi niti zapirati v zidove »čiste« znanosti, niti ne slepo slediti prakticističnim vidikom. Te vrste vsestranske regionalne monografije pa sodijo verjetno še vedno med temeljne naloge geografije. Razen za severovzhodno Slovenijo si jih želimo čim več tudi za druge slovenske pokrajine.

Svetozar Ilešič

J. Pučnik, Vreme in podnebje. Pomurska založba, Murska Sobota 1974, 282 strani.

Pučnikovo »Vreme in podnebje« ima značaj učbenika. Od standardno razvrščene meteorološke in klimatološke snovi smo geografi lahko veseli zlasti izčrpnjšega prikaza bioklimatskih indeksov. Sledi kratek oris podnebja v Jugoslaviji in Sloveniji. Mnogim, ki iščemo padavinskih in klimatskih podatkov, bo knjiga dobrodošla zaradi tabele z mesečnimi višinami padavin za 59 padavinskih in z mesečnimi temperaturami za 56 postaj, vse na slovenskem ozemlju in sicer za dobo 1925–1956. Pri klimatskem opisu Slovenije in Jugoslavije je tudi nekaj originalnih razlag, s katerimi se ver-

jetno ne bodo vsi strinjali (na primer z razlago, zakaj so nekateri naši hribi »toplji« in drugi »hladni«, str. 219–220).

Zaradi vsega navedenega bi najbrž še ne bilo treba poročati o tej knjigi v GV, ki je doslej molčal tudi o drugih, zdaj že razprodanih vremenosloveskih in klimatskih slovenskih učbenikih. Recenzent se je odločil za oceno te knjige predvsem zaradi 51 strani obsegajočega opisa podnebja v Pomurju, to je v regiji, kjer je knjiga izšla. Na podlagi razpoložljivega gradiva meteoroloških postaj je Pučnik obdelal pomursko podnebje glede na letne in mesečne količine padavin, absolutne in minimalne padavine, intenzivnost padavin, število dni s padavinami, sušne dobe, mesečne temperature, otoplitve in pozebe, glede na oblačnost in osončenost. Poleg tega je nekatere izjemne situacije pojasnil s prikazom sinoptičnega dogajanja na evropskem kontinentu. Tako je utemeljeno neurje 15. 7. 1962, obilne padavine med 13. in 17. 7. 1972, močna ohladitev 16. 2. 1956 in močna otoplitev med 3. in 8. 7. 1957.

Kot pri vremenskem opisu Slovenije, tudi tukaj ponekod obstanemo pred nenavadnimi razlagami. Poglejmo si razlago, ki je avtorja navedla do trditve: »Kolikor bolj je kotlina ozka in zaprta, tem ostreje pride do veljave jezero hladnega zraka. K takim področjem spadajo: Kočevska kotlina, Babno polje, Bohinjska kotlina, Celjska kotlina, Mežiška kotlina idr.« (stran 218–219). Tu se zastavlja vprašanje, zakaj ime Kočevska kotlina, če smo vajeni Kočevsko polje, in zakaj Mežiška kotlina, če gre za Mežiško dolino. Obstoječa meteorološka literatura in tudi sama Pučnikova knjiga ne premorejo dokaznega gradiva o posebno močni temperaturni inverziji v Bohinjski kotlini in v »Mežiški kotlini«. Razmeroma slabotna inverzija v Bohinju in zelo močna v Babnem polju govorita proti Pučnikovi tezi, da se v ozkih kotlinah razvija močan obrat. Slovenski pol mraza — Babno polje — je globoko komaj 15 m. Sporen je tudi Pučnikov poskus, da bi pozimi hladno Panonsko kotlino razložil z inverzijo in stekanjem ohlajenega zraka z okoliških gora (str. 261). Za ponazoritev pomurskega toplotnega obrata bi lahko avtor našel primernejše postaje (na primer Murska Sobota—Jeruzalem, ali Murska Sobota—V. Dolenci—Jeruzalem—Kapela) kot pa te, ki jih prinaša tabela na strani 261, kjer so primerjane (ne vemo, ali dnevne poprečne ali dnevne minimalne) temperature za postaje Murska Sobota, Šmarna gora in Planina—Križ. Možno je sicer primerjati letne višine padavin postaj M. Sobota, Ptuj, Ljubljana, Savica, Risjak, Crkvice, Gleslin v Welsu in Cerapniji v Indiji (str. 252), sporno pa je na tej podlagi trditi, kako je Pomurje sušno. Z 800–900 mm letnih padavin je dejansko blizu svetovnemu poprečku.

I. Gams

Acta carsologica — Krasoslovni zbornik, št. VI, Inštitut za raziskovanje krasa, SAZU, Ljubljana, 1974, 420 strani.

Ta doslej najobsežnejši krasoslovni zbornik je nov uredniški odbor z akad. dr. S. Ilešičem na čelu posvetil osemdesetletnici prejšnjega urednika, akad. prof. dr. Srečka Brodarja. Novo uredništvo je rahlo spremenilo dosedanja naslov Poročila — Acta carsologica v Acta carsologica — Krasoslovni zbornik.

Šesti zbornik prinaša 27 prispevkov. Kar 24 od njih so referati s šestega kongresa speleologov Jugoslavije, ki je bil oktobra 1972 v Sežani in Lipici. S prispevki neslovenskih avtorjev ima zbornik jugoslovanski značaj. V tem kratkem poročilu seveda ni mogoče niti poimensko, niti po tematiki omeniti vseh prispevkov. Omejeni prostor dovoljuje, da omenimo le tisto tematiko, ki se tiče slovenskega krasa, in še to samo ono, ki je bliže fizični geografiji.

Prvo skupino prispevkov predstavljajo tisti članki, s katerimi so referenti predstavili svoja že prej objavljena dognanja, jo na kongresu primerno zaokrožili ali dodali kak drobec. Za to skupino najbolj značilen referat je prof. dr. J. Rogliča z naslovom »Razmerje med površjem in podzemljem Dinarskega krasa«, o čemer je razpredal misli že v številnih predhodnih